

ДО ЮВІЛЕЮ ДОКТОРА ІСТОРИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА В. ВЕЛИКОЧОГО

Професор Володимир Великочий — знаний вітчизняний дослідник джерел та історіографії з історії Української революції 1914—1923 рр. на західноукраїнських землях, особливостей етнокультурного розвитку ранньомодерної історії Покуття, краєзнавства Галичини. Свою довголітню наукову і громадську діяльність він пов'язав із Прикарпатським національним університетом ім. В. Стефаника, пройшовши класичний шлях ученого — від студента до доктора наук, професора, декана факультету. В полі зору науковця різні аспекти історії, культурно-етнографічної спадщини, туристично-краєзнавчої проблематики Покуття та загалом Прикарпаття, а також актуальні проблеми розвитку освіти, пам'яткоохоронної діяльності, музеєзнавства. Особливе місце належить дослідженням, присвяченим історії та історіографії Української революції, зокрема державотворчим процесам у ЗУНР (ЗОУНР).

Ювіляр народився 1 березня 1968 р. в м. Городенка. У 1985 р. закінчив із золотою медаллю місцеву середню школу № 2, вступив на перший курс історичного факультету Івано-Франківського державного педагогічного інституту ім. В. Стефаника. У 1986—1988 рр. проходив строкову службу в радянській армії, а 1988 р. поновив навчання у виші, який закінчив у 1992 р. з відзнакою.

Цитування: Монолатій І., Новосьолов О., Польова Л. До ювілею доктора історичних наук, професора В. Великочого. *Український історичний журнал*. 2023. № 2 (569). С. 231—235.

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2023. Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

ISSN 0130-5247. Український історичний журнал. 2023. № 2 (569)

Професор Володимир Великочий — сучасний український історик, чий шлях у науку проліг через освітню галузь: після інституту він працював педагогом-організатором, учителем ЗОШ-інтернату № 1, ЗОШ № 12 Івано-Франківська. Зацікавлення історією національно-визвольної боротьби українців у ХХ ст. змінило вектори життя: у 1995—1997 рр. В. Великочий — співробітник відділу регіональних проблем Інституту політичних та етнопольових досліджень НАН України і Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Одночасно дослідник активно працював як організатор науки, зокрема в 1997—2001 рр. очолював науковий відділ зазначеного вишу. У 1999 р. захистив кандидатську дисертацію «Історія ЗУНР: джерела до вивчення державного будівництва» (науковий керівник д-р іст. наук, проф. О. Карпенко). У квітні 2002 р. рішенням Вищої атестаційної комісії України йому присвоєно вчене звання доцента.

У 2001—2003 рр. В. Великочий — помічник ректора Прикарпатського університету, а у 2003—2005 рр. — проректор із міжнародного співробітництва цього ж закладу. Слід зауважити, що працюючи на цій посаді науковець став ініціатором створення у виші науково-дослідного центру полоністики, відкриття якого було внесене до плану заходів із відзначення Року Республіки Польща в Україні й відбулося 25 вересня 2004 р. Одночасно В. Великочий брав участь у підготовці рамкових документів щодо вітчизняного туризму як співавтор і розробник концепції його розвитку до 2020 р., стратегій розвитку туризму в Івано-Франківській обл. до 2015 та до 2022 рр.

У вересні 2003 р. він очолив новостворений інститут туризму і менеджменту (нині факультет туризму) рідного вишу як директор-організатор. Від березня 2005 до жовтня 2016 рр. був директором інституту туризму, завідувачем кафедри туризмознавства і краєзнавства, а з 2017 р. — декан факультету туризму ПНУ ім. В. Стефаника.

Окрім організаційної та освітньої праці, ювіляр активно займається дослідженням особливостей суспільно-політичних процесів на Галичині першого десятиліття ХХ ст. Результатом цього став захист у 2010 р. в Інституті історії України НАНУ докторської дисертації «Українська історіографія суспільно-політичних процесів у Галичині 1914—1919 рр.: умови становлення, етапи розвитку, особливості» (науковий консультант д-р іст. наук, проф., чл.-кор. НАН України О. Реєнт). У 2012 р. В. Великочому присуджено вчене звання професора.

Ювіляр плідно працює й у міжнародній освітньо-науковій сфері: у 2009 р. він — член програми департаменту культури й освіти зовнішньополітичного відомства США «Підтримка лідерства»; у 2010—2012 рр. — координатор від Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника проекту «Мережа дистанційного навчання з підвищення кваліфікації в галузі туризму», в якому брали участь 29 університетів із 9 європейських країн. Упродовж 1997—2022 рр. В. Великочий організував понад 30 усеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференцій, круглих столів, зокрема присвяче-

них історії українсько-польських взаємин на Галичині у ХХ ст., ЗУНР, історичному краєзнавстві, етнокультурній спадщині покордоння тощо.

Професор В. Великочий — член Національної спілки краєзнавців України, Наукового товариства ім. Шевченка, Всеукраїнського товариства «Покуття», редакційних колегій фахових наукових видань нашої країни та зарубіжжя: «Галичина» (Івано-Франківськ), «Історико-політичні проблеми сучасного світу» (Чернівці), «Zeszyt Naukowy Prac Ukrainoznawczych» (Гожув-Великопольський, Республіка Польща), а також головний редактор фахового наукового видання «Народна творчість та етнологія» (Київ, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України).

Володимир Великочий є автором понад 220 наукових праць (зокрема 30 монографій, підручників, посібників). Серед них — індивідуальні та колективні, написані з нових методологічних засад української історіографії і джерелознавства: «Дмитро Вітовський (1887—1919): Документальний нарис» (Коломия, 1997 р.), «Галичина у Другій світовій війні (1939—1945)» (Івано-Франківськ, 2001 р.), «Джерела до вивчення державного будівництва в ЗУНР» (Івано-Франківськ, 2003 р.), «Українські січові стрільці — лицарі рідного краю» (Коломия, 2007 р.), «Прикарпаття спадщина віків: Пам'ятки природи, історії, культури, етнографії: Історико-культурологічне видання» (Львів, 2006 р.), «Західно-Українська Народна Республіка 1918—1923: Ілюстрована історія» (Львів; Івано-Франківськ, 2008 р.), «Українська історіографія суспільно-політичних процесів у Галичині 1914—1919 рр.» (Івано-Франківськ, 2009 р.), «Покуття: історико-етнографічний нарис» (Львів, 2010 р.), «Станіславів — Станіслав — Івано-Франківськ (до 350-річчя Івано-Франківська)» (Івано-Франківськ; Львів; Київ, 2012 р.), «Бойківщина сакральна: Історико-культурна спадщина» (Київ; Івано-Франківськ, 2012 р.), «Велика війна 1914—1918 рр. і Україна» (Київ, 2013 р.), «Велика Східноєвропейська революція, Перша світова війна і Галичина (Українська історіографія суспільно-політичних процесів: Бібліографія)» (Івано-Франківськ, 2014 р.), «Були трактовані наскрізь гуманно...»: Косачівський табір для інтернованих осіб у контексті українсько-польських взаємин у Галичині (1918—1919 рр.)» (Івано-Франківськ, 2019 р.), «(Не)сподіваний Стефаник» (Брустури, 2022 р.), «Олександр Карпенко — шлях до себе: До 100-річчя з дня народження» (Івано-Франківськ, 2022 р.), «Національна соборність і Українська революція 1914—1923 рр.: Історіографічні силуети» (Івано-Франківськ, 2022 р.), «Українсько-словацькі військові підрозділи австро-угорської армії у Великій війні: на шляху до незалежності» (Івано-Франківськ, 2022 р.), «Помежів'я історій: Націотворчі, культурні та туристичні виміри минулого і сьогодення України» (Івано-Франківськ, 2023 р.). У 2001 р. вчений (разом із О. Жерноклеєвим) упорядкував і видав спогади І. Макуха («На народній службі») та А. Чарнецького («Спомини з мого життя»).

Статті В. Великочого українською й іноземними мовами неодноразово публікувалися у фахових наукових виданнях: «Український історичний журнал», «Проблеми історії України XIX — початку XX ст.», «Краєзнавство» (Київ), «Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність» (Львів), «Східноєвропейський історичний вісник» (Дрогобич), «Вісник Прикарпатського університету: Історія», «Галичина», «Journal of Vasyly Stefanyk Precarpathian National University» (Івано-Франківськ), «Zeszyt Naukowy Prac Ukrainoznawczych» (Гожув-Великопольський, Республіка Польща), «Codrul Cosminului» (Сучава, Румунія).

Численним історичним і краєзнавчим студіям В. Великочого притаманний особливий авторський стиль, а його праці відображають багатоманітність способів осягнення світу культури та науки, властивих українському соціуму. Так, аналізуючи історіографічний доробок, присвячений одному з вікопомних епізодів вітчизняної історії — Українській революції початку XX ст., її закономірностям, особливостям перебігу на Галичині, історик обирає серединну позицію на градієнті, щоб вирішити протилежність між мікроструктурою, де немає двох однакових дій, і макроструктурою, де всі дії однакові. Водночас значна частина цього наукового доробку сприймається вітчизняними й зарубіжними дослідниками як самостійне явище, що займає осібне місце у сучасній українській історіографії. Зауважмо, що індивідуальний стиль ювіляра досить часто виявляється у внутрішніх рефлексіях щодо своїх праць: декларування авторських мотивів і намірів, розуміння місця певної студії на культурному полі, пояснення щодо методології, структури, способу викладу тощо.

Наукову, освітянську і громадську активність професора В. Великочого гідно пошановано. Він — заслужений працівник освіти України (2018 р.), нагороджений орденом Св. Володимира III ступеня (2004 р.), Архістратига Михаїла УПЦ КП (2017 р.), медалями «День працівника освіти» (2012 р.), «Геродота Галікарнаського» IV ступеня (2012 р.), «Європа — унія цінностей» Асоціації почесних докторів, професорів і почесних сенаторів, друзів та бенефіціарів із Німеччини, Австрії, Польщі, Швейцарії (2018 р.), відзнакою Державної туристичної адміністрації України «Почесний працівник туризму в Україні» (2003 р.), нагрудним знаком МОН України «Відмінник освіти України» (2008 р.), ювілейною медаллю Івано-Франківської обласної ради «100-річчя ЗУНР» (2018 р.), відзнаками голів Івано-Франківської облради та облдержадміністрації «Відомий науковець року» (2010 р.), «За заслуги перед Прикарпаттям» (2013 р.), Івано-Франківської міської ради «80 років УПА» (2022 р.). Ювіляр нагороджений відзнакою Національної спілки краєзнавців України «Почесний краєзнавець України» (2011 р.), є лауреатом Івано-Франківської обласної краєзнавчої премії ім. В. Полека (2012 р.), Всеукраїнської премії ім. Героя України І. Сікорського (2019 р.), обраний членом-кореспондентом Академії туризму України (2012 р.), дійсним членом Української академії історичних наук (2018 р.). Вченого відзначено нагородою Академії ім. Якуба з Парадижа (Гожув-Великопольський).

Вітаючи нашого шановного колегу професора Стефаникового університету з 55-річчям, побажаймо йому творчої наснаги й нових здобутків, котрі, переконані, знаходитимуть вдячну аудиторію для наукових дискусій, подальшого новаторства щодо осмислення маловідомих і зовсім незнаних фактів української минувшини, проектування її уроків у сучасні наративи боротьби України за свою державність!

Надійшла / Received 28.02.2023

Іван МОНОЛАТІЙ (Івано-Франківськ)

Олександр НОВОСЬОЛОВ (Івано-Франківськ)

Леся ПОЛЬОВА (Івано-Франківськ)

Ivan MONOLATII (Ivano-Frankivsk)

Oleksandr NOVOSOLOV (Ivano-Frankivsk)

Lesia POLOVA (Ivano-Frankivsk)